

УДК 811.581.372

ЗМІСТ ПИСЕМНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В КИТАЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ НА РУБІЖНОМУ РІВНІ МОВНО-МОВЛЕННЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Савченко А.С., асистент кафедри
мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії
Інститут філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

У статті аналізуються основні компоненти комунікативної компетентності, на основі яких базується писемна компетентність майбутніх філологів; визначаються основні жанри письма; зазначається необхідність знання певної кількості лексичних одиниць задля правильного формування китайськомовної компетентності в писемному мовленні.

Ключові слова: комунікативна компетентність, філолог-синолог, китайськомовне писемне мовлення, компонент, письмова форма.

В статье анализируются основные составляющие коммуникативной компетентности, на базе которых формируется письменная компетентность будущих филологов; выделяются основные жанры письма, отмечается необходимость знания определенного количества лексических единиц для правильного формирования китайской письменной компетентности.

Ключевые слова: коммуникативная компетентность, филолог-синолог, китайская письменная речь, компонент, письменная речь.

Savchenko A.S. CONTENT OF WRITTEN COMPETENCE IN THE CHINESE SPEECH IN FUTURE PHILOLOGISTS AT THE GRANULAR LEVEL OF LANGUAGE AND SPEECH TRAINING

Written translation requires focused learning, since it plays an important role in the life of a modern person and of society as a whole. Today, the need to use written speech in interethnic communication is increasing: a person is constantly faced with the fact that the formation of competence in written speech is widely demanded in the modern world. Firstly, this is due to the fact that written speech is the most important means of organizing thoughts, as well as a way of storing information. Secondly, written communications are extremely important in the process of information exchange. Thirdly, written speech is the most important way of self-expression of the person, his intellectual development [1, p.24]. Therefore, written broadcasting ensures the functioning of members of both a single society and international communication.

The competence in the Chinese writing of future philologists-synologists at the foreign level (B1) of speech-language training is defined as the ability and readiness to refer to «alien» speech, to produce our own speech in the genres of essays and messages in situations of professional and educational activity, while adhering to spelling, punctuation, lexical-grammatical, stylistic norms of the Chinese language, constitutive, genre-stylistic, meaningful, formal-structural discursive characteristics, realizing pragmatics (communicative) speech; using, if necessary, compensatory substitutions (which do not violate the content of speech, genre and style, pragmatics and general modality of the text), using linguistic and extralinguistic means that make speech intelligible and adequately perceived by native speakers.

Key words: communicative competence, philologist-sinologist, Chinese community letter, component, letter form.

Постановка проблеми. Писемне мовлення вимагає цілеспрямованого навчання, оскільки грає велику роль у житті сучасної людини і всього суспільства. Нині підвищується необхідність використання писемного мовлення в міжнародному спілкуванні: людина постійно стикається з тим, що формування компетентності в писемному мовленні широко затребуване в сучасному світі. По-перше, це зумовлено тим фактом, що писемне мовлення є найважливішим засобом організації думок, а також способом зберігання інформації. По-друге, письмові повідомлення надзвичайно важливі в процесі обміну інформацією. По-третє, писем-

не мовлення є найважливішим способом самовираження особистості, її інтелектуального розвитку [1, с. 24]. Тож писемне мовлення забезпечує як функціонування членів одного суспільства, так і міжнародну комунікацію.

Постановка завдання. Мета – допомогти студентам оволодіти китайськомовною писемною компетентністю та її компонентами на рубіжному рівні мовно-мовленневої підготовки для задоволення необхідних власних та соціальних потреб.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Загальнотеоретичні питання східномовної компетентності на письмі висвіт-

лювали Белоусова Т.Ф., Кондурар М.В., Кім І.Є., Мельничук О.А., Кудряшова О.В., Овечкіна Ю.Р., Гиренко Л.А., Сластьонін В.А., Іванов Д.А., Сафонова В.В., Плотнікова Г.Г. та ін.

Виклад основного матеріалу. Навчання майбутніх філологів іноземної мови (в тому числі й китайської) є процесом формування низки компетентностей. Компетентність визначаємо як здатність успішно задовольняти індивідуальні й соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання. Компетентність ґрунтується на знаннях, навичках, уміннях, охоплює особистісне ставлення до них людини, її досвід, спроможність збагнути життєву ситуацію, застосувати в ній свої знання та вміння [2, с. 84]. М. Кондурар та Г. Плотнікова виділяють такі складові частини компетентності: а) предметна галузь, в якій індивід добре обізнаний; б) характеристика діяльності індивіда, тобто розуміння ним сутності виконуваних завдань і проблем, які він вирішує; вміння вибирати засоби і способи дії, адекватні конкретним обставинам місця і часу; почуття відповідальності за досягнуті результати; здатність вчитися на помилках і вносити корективи в процесі досягнення цілей; в) характеристика індивіда, глибина і стійкість особистості; г) інтегрована характеристика якості підготовки випускника, категорія результату освіти, ідеальна і нормативна характеристика, певна наперед визначена галузь знань, у якій люди, об'єднані однією професією, повинні бути обізнані [3, с. 190]; наявність соціального замовлення з боку професійної сфери; включення не тільки традиційних результатів освіти – знань, умінь, навичок, а й соціально-психологічного компонента (мотиваційного, поведінкового, ціннісно-сміслового, емоційно-вольового); відповідність індивідуальних показників (результатів навчання) очікуванням роботодавця і суспільства (в якості основного показника компетентності) [14, с. 180]. Взявши за основу визначення поняття «компетентність» С. Ніколаєвою, а також перелічені складові частини компетентності, поділяючи висновки М. Кондурар та Г. Плотнікової про те, що компетентність визначається комбінацією низки критеріїв, таких як: рівень засвоєння знань і умінь (якість знань і умінь); діапазон і широта знань і умінь; здатність виконувати спеціальні завдання; здатність раціонально організувати і планувати свою роботу; здатність використовувати знання в нестандартних ситуаціях, наявність певної мотивації, цінностей [3, с. 190; 14, с. 180] – вважаємо, що компетентність у мовно-мовленнєвій підготовці майбутніх

філологів, фахівців із іноземних (зокрема, китайської) мов має охоплювати мовні знання, мовленнєві навички та вміння, здатність та готовність до комунікації в найрізноманітніших (типових і непередбачуваних) ситуаціях міжкультурної соціальної чи професійної взаємодії.

Комунікативна компетентність (комунікативна компетентність – здатність ставити і вирішувати певні типи комунікативних завдань: визначати цілі комунікації, оцінювати ситуацію, враховувати наміри і способи комунікації партнера, вибирати адекватні стратегії комунікації, оцінювати успішність комунікації, бути готовим до зміни власної мовленнєвої поведінки) є ключовою в підготовці майбутніх філологів, фахівців з іноземних (зокрема, китайської) мов. Комунікативна компетентність є інтегрованим явищем: вона охоплює низку взаємопов'язаних компетентностей, які тільки комплексно, інтегровано здатні забезпечити міжкультурну комунікацію. За різними джерелами, структуру та зміст комунікативної компетентності складають мовленнєві компетентності (в говорінні, аудіюванні, читанні, письмі), мовні компетентності (лексична, граматична, фонетична), які інтегруються в мовленнєві, лінгвосоціокультурні, дискурсивні, комунікативно-стратегічні та навчально-стратегічні, міжкультурні тощо [13, с. 98]. Означені компетентності лише в комплексі здатні забезпечити функціонування майбутнього філолога в різних сферах міжкультурної взаємодії.

Активний розвиток міжнародних контактів у галузі освіти, бізнесу, економіки, юриспруденції тощо вимагають від суб'єктів діяльності володіння іншомовним писемним мовленням (знання основ писемного мовлення, його видів, правил етикету, жанрово-композиційних, функціонально-типологічних, лінгвосоціокультурних особливостей): здійснювати редагування, реферування, анотування і, насамкінець, продукування власних текстів. Тому володіння писемним мовленням наразі є актуальним і невід'ємним компонентом комунікативної компетентності майбутніх філологів – фахівців із китайської мови.

Навчання писемного мовлення майбутніх філологів-синологів розглядаємо як процес формування компетентності в писемному мовленні.

Компетентність у письмі розглядають як здатність і готовність тих, хто навчаються, здійснювати іншомовне письмове спілкування у сфері особистої та професійної комунікації, застосовуючи знання, вміння, навички, стратегії і досвід роботи з іншомовним текстом і знання про особливості

побудови письмових висловлювань у культурі мови, що вивчається [8, с. 104]; як здатність створювати якісні письмові висловлювання, які характеризуються наявністю лінгвістичних (послідовність, чіткість, логічність, адресність) і екстралінгвістичних (комунікативні цілі, фонові знання, просторові умови спілкування) особливостей [9]; як здатність реалізувати комунікацію в письмовій формі в життєво важливих для певного віку сферах і ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання. Означена компетентність передбачає, що мовець уміє планувати, здійснювати та коригувати власну комунікативну поведінку під час породження та варіювання іншомовного мовлення в різних типах письмових висловлювань відповідно до конкретної ситуації спілкування, мовленнєвого завдання, комунікативного наміру та відповідно до правил спілкування в цільовій національно-культурній спільноті [2, с. 390]. У контексті підготовки майбутніх філологів-синологів компетентність у китайському писемному мовленні визначаємо як здатність та готовність майбутніх філологів-синологів реалізувати комунікацію в письмовій формі (створювати тексти відповідних функціональних стилів, жанрів, функціональних типів, які мають комунікативну ціль, відображають культурну специфіку писемної комунікації) в ситуаціях навчальної та професійної діяльності.

Зміст компетентності в письмі визначаємо на основі висновків О. Кудряшової, виділяючи лінгвістичний, дискурсивний, прагматичний, стратегічний, соціокультурний компоненти [7, с. 66].

Лінгвістичний, або мовний компонент охоплює знання правил вживання лексичних одиниць і граматичних структур, граматичні та лексичні репродуктивні навички. Лінгвістичний компонент слугує основою для правильного оформлення й розуміння висловлювання як акту комунікативної діяльності й охоплює знання лексичних форм і синтаксичних структур, які функціонують у писемних текстах, які слугують засобами комунікації в ситуаціях, актуальних для даного контингенту тих, хто навчається; знання орфографічних та граматичних правил побудови письмового тексту; навички коректного орфографічного, лексико-граматичного та синтаксичного оформлення писемного тексту; знання стилістичних особливостей писемних текстів та навички вживання лінгвостилістичних засобів; знання способів вираження комунікативної інтенції та навички мовного оформлення комунікативних інтенцій; знання особливостей функціонування різних засобів (гра-

матичних, логічних, лексичних) міжфразового зв'язку та навички оперування різними засобами когезії [7, с. 67]. Лінгвістичний компонент компетентності в письмі має охоплювати також знання мовних засобів, які відповідають стилю та жанру писемних текстів, а також навички їх вживання.

Дискурсивний компонент виявляється в здатності створювати цілісний текст як композиційно-сміслову ціле, текст-дискурс, який функціонує як засіб писемного спілкування [7, с. 67]. Дискурс ми розуміємо, услід за О. Селівановою, як зв'язний текст у контексті численних супровідних фонових чинників – онтологічних, соціокультурних, психологічних, як текст, занурений у життя [5, с. 119]. Зміст дискурсивного компоненту ґрунтується на категоріях дискурсу: конститутивних (відносна оформленість, тематична, стилістична, структурна єдність, відносна смислова завершеність), жанрово-стилістичних (стильова приналежність, жанровий канон, клішованість, міра компресії), змістовних (адресність, образ автора, інформативність, модальність, інтерпретованість, інтертекстуальна орієнтація), формально-структурних (композиція, членування, когезія) [5, с. 120]. Дискурсивний компонент компетентності в письмі охоплює знання основних функціональних стилів, а також навички стилістично коректного оформлення писемного тексту; знання схем побудови текстів, які функціонують як засіб спілкування; знання способів побудови риторичних структур, композиційно-мовленнєвих і жанрових форм; уміння планувати текст, прогнозувати комунікативну доцільність мовних засобів, структурувати текст відповідно до особливостей стилю та жанру; регулювати загальну модальність тексту, формулювати комунікативну ціль та виражати комунікативну інтенцію; вводити та формулювати тему тексту; реалізувати різні шляхи розгортання теми: вводити головну думку абзацу за допомогою ключового речення, розгортати головну думку, логічно та послідовно передавати зміст та смисл, будувати риторичні структури й композиційно-мовленнєві форми, характерні для певного типу тексту [7, с. 67]. До наведених вище складових частин дискурсивного компоненту варто також додати знання композиційних та лінгвостилістичних особливостей функціональних типів мовлення, а також уміння продукувати тексти різних типів мовлення – розповіді, описи, міркування; а також уміння розпочинати, розгортати та завершувати мовлення; вміння дотримуватися тематичної єдності, вміння належним чином компенсувати інформацію та використовувати відповідні

мовні засоби; вміння зберігати образ автора та адресність упродовж усього тексту.

Прагматичний компонент компетентності в письмі полягає в умінні побудувати спілкування так, щоб досягти поставленої мети, в умінні створювати прагматично-орієнтовані тексти [7, с. 67]. Прагматичний компонент потребує сформованих умінь використовувати риторичні засоби, адекватні меті та змісту, вміння будувати тексти цілісні, зв'язні, дотримуватися теми та загальної модальності тексту, враховувати особливості комунікативно-мовленнєвої ситуації та образ адресата.

Стратегічний компонент, на думку О. Кудряшової, полягає а) в умінні компенсувати недостатність мовних засобів у ході спілкування, б) в продумуванні, плануванні, прогнозуванні висловлювання; в) в умінні здійснювати самоконтроль [7, с. 68].

Уміння компенсувати брак мовних засобів є важливим аспектом у навчанні мови, проте варто зауважити, що в процесі навчання іноземної мови повинне відбуватися поступове витіснення компенсаторних замінів. Але в межах предмету нашого дослідження (навчання китайського писемного мовлення на рубіжному рівні – В1) володіння компенсаторними стратегіями є вкрай необхідним. Студенти повинні вміти компенсувати прогалини в лексичних та в граматичних знаннях за допомогою спеціальних вправ (вправи на підстановку або ж заповнення пропусків необхідною лексичною одиницею чи граматичною конструкцією за змістом речення). Однак варто врахувати, що компенсаторні стратегії повинні використовуватися так, щоб не порушити змістовність та змістову зв'язність мовлення, жанрову та стильову приналежність, прагматику та загальну модальність тексту. Таким чином, ми розглядаємо можливість використання компенсаторних замінів лише за умови, що не порушуються дискурсивні характеристики тексту.

Самоконтроль, як загальновідомо, є визначальним якісним показником компетентності: чим вищим він є, тим якіснішими є знання, навички та вміння. Самоконтроль виявляється в лексичних та граматичних навичках письма, в дотриманні дискурсів категорій тексту (конститутивних, жанрово-стилістичних, змістовних, формально-структурних), у виявленні мовно-мовленнєвих, композиційних, стилістичних, когезійних тощо помилок.

Соціокультурний компонент передбачає володіння низкою знань, навичок та умінь, які роблять мовлення зрозумілим і адекватним для носіїв мови; володіння лінгвальними та екстралінгвальними засобами

комунікації носіїв іноземної мови: знання етносоціокультурного фону конкретних ситуацій іншомовного писемного спілкування, знання ціннісних орієнтацій, комунікативно-мовленнєвого етикету, загального і специфічного в писемному спілкуванні, лінгвокультурологічних особливостей логіко-композиційної побудови текстів; уміння коректного оформлення тексту з позиції логіко-композиційної структури та мовленнєвого етикету [7, с. 67]. До означених складових частин соціокультурного компоненту компетентності в письмі варто також додати лексичні та граматичні соціокультурні навички (вживання лексичних та граматичних одиниць релевантно носіям мови).

Описані компоненти компетентності в письмі реалізуються як під час передачі в письмовій формі «чужого» мовлення, так і під час продукування власного.

Третій рік навчання китайської мови, результатом якого має стати сформованість комунікативної компетентності на рубіжному рівні – В1, було обрано не випадково, оскільки саме на початок третього курсу студенти опановують близько 800-1000 ієрогліфів, що складає достатню базу для переходу від письма рівня А (за Ю. Пассовим), тобто графічної та орфографічної фіксації власне усного мовлення при збереженні його особливостей, запису ієрогліфів, окремих фраз без комунікативної мети або запис чужого мовлення під диктовку – до письма рівня Б (за Ю. Пассовим), тобто продукування писемного мовлення з усіма притаманними йому особливостями; запис чужого мовлення у вигляді конспекту, реферату тощо [10, с. 211]. Саме на третьому курсі розпочинається викладання теоретичних фахових дисциплін (як українською, так і китайською мовами), що вимагає від студентів опрацювання відповідної літератури китайською мовою. А отже, письмо стає і метою навчання, і *засобом навчання* дисциплін із Китаїстики в цілому. Таким чином, навчання писемного мовлення майбутніх Китаїстів має охоплювати два напрями: для задоволення навчальних потреб та професійних потреб.

Підготовка майбутніх Китаїстів охоплює опанування ними, починаючи з третього курсу, низки дисциплін, таких як: «Лексикологія китайської мови», «Основи ділової комунікації», «Практичний курс китайської мови», «Теоретична фонетика китайської мови», «Історія китайської мови», «Стилістика китайської мови», «Сучасне термінознавство», «Проблеми лінгвістики тексту», «Лінгвокультурна інтерпретація історичних текстів», «Зіставна лексикологія» і «Грамматика китайської та української мов», «Діахронічні дослідження в

сучасній лінгвістиці», «Теоретична граматики китайської мови». Усі ці дисципліни або викладаються китайською мовою, або мають забезпечення підручниками та посібниками, написаними китайською мовою. Тому для належного вивчення фахових дисциплін студенти повинні вміти працювати з китайськомовними навчальними джерелами: читати їх, а також реферувати, анотувати, готувати відповідні повідомлення та доповіді, що можливо здійснювати лише за умови володіння китайським писемним мовленням.

Професійна діяльність майбутніх філологів – фахівців з іноземних мов – охоплює такі основні її види, як: педагогічна (учительська / викладацька); перекладацька; науково-дослідницька; професійне користування мовою в різних сферах соціальної взаємодії (іміджмейкер, копірайтер, фахівець зі зв'язків з громадськістю, референт, прес-секретар, спічрайтер, соціальний працівник, менеджер, рекламний агент тощо) [4].

Педагогічна діяльність філологів-синологів передбачає опанування ними педагогічних, психологічних та методичних компетентностей, які здатні забезпечити здатність та готовність майбутніх учителів / викладачів до викладання китайської мови. Тому студенти повинні вміти працювати з китайськомовною психолого-педагогічною та методичною літературою з метою підвищення свого фахового рівня, а також із метою набуття методичних знань, пов'язаних зі спеціфікою мови та особливостями її викладання; навчальною літературою – підручниками, навчальними посібниками з китайської мови. Крім того, педагогові доводиться брати активну участь у семінарах, конференціях, виступати на засіданнях кафедр та педагогічного колективу. Уся ця робота можлива лише за умови володіння писемним мовленням, зокрема реферуванням, анотуванням, написанням повідомлень / доповідей.

Науково-дослідницька робота так само потребує від науковця володіння писемним мовленням на високому фаховому рівні. Науковець повинен уміти письмово фіксувати чуже мовлення (тобто реферування, анотування), а також продукувати власне – писати статті, повідомлення, доповіді, рецензії, наукові есе.

Без писемного мовлення не можна обійтися і у сферах соціальної взаємодії, де можуть працювати філологи: іміджмейкер, копірайтер (фахівець із написання рекламних текстів), референт (який готує тексти доповіді або виступів, дає рекомендації, консультації з певних питань), прес-секретар (організація та проведення брифінгів, прес-конференцій, організаційна допомога

ЗМІ у створенні матеріалів про діяльність організації, її керівника та структурних підрозділів, створення та участь у випуску інформаційних матеріалів, підготовка інтерв'ю, прямих ефірів, виступів керівника в засобах масової інформації, здійснення збору та аналізу матеріалів преси, засобів масової інформації та інформаційних агентств про діяльність організації, підготовка прес-релізів та інших інформаційних матеріалів про події та заходи, що стосуються сфери діяльності організації та її структурних підрозділів, збір та класифікація питань, адресованих організації, та підготовка відповідей для розміщення на сайті організації), спічрайтер (готує доповіді та промови для посадовців, бізнесменів, публічних людей). Діяльність працівників-філологів сфери соціальної взаємодії постійно пов'язана з реферуванням необхідної інформації, продукуванням доповідей, повідомлень, публічних виступів, рекламних текстів, інформаційних матеріалів, інтерв'ю тощо.

Виділені нами жанри, в яких відбувається писемне мовлення фахівців філологів, потребують певної етапності в процесі навчання студентів, що відповідає принципу доступності, який ґрунтується на таких постулатах: від простого до складного, від абстрактного до конкретного, від відомого до невідомого, від фактів до узагальнень [11]. Однак для визначення жанрів, якими повинні оволодіти студенти-китаїсти на третьому році навчання, варто звернутися до ЗЄР, до вимог до іспиту з китайської мови HSK, який є визнаним у всьому світі, та до навчальної програми «Практичний курс першої мови (китайська мова)» для студентів-філологів.

Рубіжний рівень В1 (за «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти») в писемному мовленні характеризується тим, що мовець може написати простий зв'язний текст на знайомі або пов'язані з особистими інтересами теми, може писати особисті листи, описуючи події та враження; може писати послідовні детальні описи на цілий ряд знайомих тем у межах кола своїх інтересів, може висловлювати на письмі враження, описуючи почуття і ставлення у вигляді простого зв'язного тексту, може описати подію, недавню подорож, реальну чи уявну, може на письмі переказати історію, написати резюме, доповідь і додати впевнено викласти свої погляди щодо зібраної фактичної інформації про знайомі, звичайні та незвичайні речі в межах своїх інтересів. Рівень В1 (за Загальноєвропейськими рекомендаціями) співвідноситься з 3-им рівнем (三级) відповідно до іспиту HSK (Hanyu Shuiping Kaoshi). Результати цього іспиту визнаються в усьому світі. Для до-

сягнення цього рівня особа має присвятити навчанню китайської мови близько 300 годин, володіти близько 600 ієрогліфами.

Навчальною програмою «Практичний курс першої мови (китайська мова)» [12] передбачено, що за рік студенти мають опанувати близько 500 ієрогліфів (тобто на початок третього курсу вони вже володіють 1000 ієрогліфів). На третьому курсі студенти повинні вміти писати твори (есе), реферати та доповіді (повідомлення) на теми зі своєї спеціалізації; складати конспекти лекцій китайською мовою (це має бути повноцінний за змістом та правильно оформлений текст із чіткими тезами); вміти адекватно реалізувати в писемному мовленні комунікативну мету, дотримуючись логічності, змістової та структурної довершеності, особливостей стилю, а також норм орфографії та пунктуації [12]. Таким чином, програмні вимоги до навчання писемного мовлення майбутніх китаїстів у цілому збігаються з вимогами ЗЄР до рівня В1. А такі жанри письма, як **реферат, есе, повідомлення**, є цілком доступними та посилюючими для студентів третього курсу. До того ж, цими жанрами студенти користуються як під час навчання, так і в майбутній професійній діяльності.

Висновки. Таким чином, *компетентність у китайському писемному мовленні майбутніх філологів-синологів на рубіжному рівні (В1) мовно-мовленнєвої підготовки* визначаємо як здатність та готовність реферувати «чуже» мовлення, продукувати власне мовлення в жанрах есе та повідомлення в ситуаціях фахової та навчальної діяльності, *дотримуючись* орфографічних, пунктуаційних, лексико-граматичних, стилістичних норм китайської мови, конститутивних, жанрово-стилістичних, змістовних, формально-структурних дискурсивних характеристик, реалізуючи прагматику (комунікативну) мовлення; *використовуючи* за потреби компенсаторні заміни (які при цьому не порушують змістовність мовлення, жанрову та стильову приналежність, прагматику та загальну модальність тексту), *використовуючи* лінгвальні та екстралінгвальні засоби, які роблять мовлення зрозумілим і адекватно сприйнятним носіями мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Белоусова Т.Ф., Елизарова М.Г. Письменная коммуникация на иностранном языке: проблемы школьной практики. Таврический научный обозреватель. 2015. № 5-2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/pismennaya-kommunikatsiya-na-inostrannom-yazyke-problemy-shkolnoy-praktiki> (дата обращения: 30.08.2018).

2. Николаева С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.

3. Кондурар М.В. Понятия компетенция и компетентность в образовании. Вектор науки Тольяттинского государственного университета. Серия: Педагогика, психология. 2012. № 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatiya-kompetentsiya-i-kompetentnost-v-obrazovanii> (дата обращения: 30.08.2018).

4. Ким И.Е. Зачем обществу нужны филологи // Аккредитация в образовании. URL: http://www.akvobr.ru/filologicheskoe-obrazovanie_perspektivy.html (Дата обращения: 21.09.12).

5. Селіванова О.А. Основи теорії мовної комунікації / Підр. Рекомендовано МОНМС України. Черкаси, 2011. 350 с.

6. Мельничук О.А. Профессиональное гуманитарно-филологическое образование в современных условиях. Вестник СВФУ. 2013. № 2. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/professionalnoe-gumanitarno-filologicheskoe-obrazovanie-v-sovremennyh-usloviyah> (дата обращения: 11.02.2018).

7. Кудряшова О.В. Компоненты коммуникативной компетенции при обучении письменной речи. Вестник ЮУрГУ. Серия: Лингвистика. 2007. № 15(87). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/komponenty-kommunikativnoy-kompetentsii-pri-obuchenii-pismennoy-rechi> (дата обращения: 01.09.2018).

8. Овечкина Ю.Р. Содержательный компонент оценивания коммуникативной компетенции в иноязычной письменной речи студентов языкового вуза. Педагогическое образование в России. 2012. № 6. С. 104–108.

9. Гиренко Л.А. Диверсификационные подходы к формированию коммуникативной компетенции в иноязычной письменной речи. Ученые записки Тамбовского отделения РСОМ. 2015. № 3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/diversifikatsionnye-podhody-k-formirovaniyu-kommunikativnoy-kompetentsii-v-inoazychnoy-pismennoy-rechi> (дата обращения: 01.09.2018).

10. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. М.: Русский язык, 1989. 275 с.

11. Сластенин В.А. и др. Педагогика: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2002. 576 с. URL: http://krotov.info/lib_sec/shso/71_slas3.html.

12. Навчальна програма «Практичний курс першої мови (китайська мова)» для студентів напряму підготовки «Філологія» спеціальності 6.030500 – Мова та література (китайська).

13. Сафонова В.В. Коммуникативная компетенция: современные подходы к многоуровневому описанию в методических целях. М.: Изд-во НИЦ «Еврошкола», 2004. 236 с.

14. Плотникова Г.Г. Культура речи или коммуникативная компетентность: содержательный аспект. Язык и культура. 2014. № 2(26). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kultura-rechi-ili-kommunikativnaya-kompetentnost-soderzhatelnyy-aspekt> (дата обращения: 02.09.2018).

15. URL: <http://www.chinesetest.cn/gosign.do?id=1&lid=0>.